

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

№ 158

28 април

2

Гр. София, ... 199 г.

I наказателно

Върховният съд на Народна република България,

девети март

отделение на ..... хиляда деветстотин

хубавесе и деветдесет и втора ..... година в разпоредително заседание в

МАРКО СТОЙКОВ

състав:

Председател:

ЦЛАМЕН ТОМОВ

Членове:

НИКОЛА ФИЛЧЕВ

секретар ..... Даниела Попова ..... и с участието

на прокурора ..... Красимир Жеков ..... изслуша докладването

от ..... ЦЛАМЕН ТОМОВ ..... наказателно ..... дело под № 771

по описа за 19 91 год.

Надзорното производство е образувано по молба от РУСИ НИКОЛОВ ЧАКЪРОВ срещу присъда от 26.III.1945 г. по н.д. №15/45 г. на Народния съд, постановена от състав на същия съд в град Сливен.

С посочената присъда молителят и още много други лица са осъдени за различни престъпления по Наредбата - закон за съдене от Народен съд виновниците за въвлечане България в Световната война срещу съюзените народи и за злодеянията, свързани с нея (по-нататък наричана съкратено Наредба - закон за Народния съд); молителят Р. Чакъров по-конкретно - по чл. 2, т. т. 7 и 10 от нея, за които му е наложено наказание доживотен строг тъмничен затвор, глоба 500 000 лева и конфискация на цялото имущество, с изключение на домашната покъщнина.

Според подадената молба за преглед по реда на надзора присъдата на Народния съд е необоснована и поради това се иска отменяването ѝ и оправдаване на молителя.

Молбата се поддържа от молителя и в съдебното заседание на тази инстанция.

Представителят на Главната прокуратура споделя направените от молителя оплаквания.

Върховният съд намери молбата за преглед по реда на надзора за допустима, но че решаването на делото зависи от становище по въпрос, който е извън неговата компетентност.

Молбата за преглед по реда на надзора е допустима, защото НК не предвижда пречки за нейното разглеждане. Без значение е обстоятелството, че чл.10 от Наредбата - закон за Народния съд постановява необжалваемост на присъдата, предмет на молбата за преглед. До изменението и допълнението му през 1990 г. /Д.в., бр.31/90 г./ НК също не съдържаеше възможност да се обжалват присъдите на Върховния съд, постановени от него като първа инстанция, но преглед по реда на надзора срещу тях беше допустим. Допустимостта на надзорната проверка в случая би могла да се обоснове и с някои по-общи и принципиални съображения, произтичащи от правото на гражданите на защита /чл.56 КРБ/.

Проблемът е какви материално- и процесуалноправни критерии следва да се приложат при проверката по реда на надзора на присъдата на Народния съд и тъкмо във връзка с тях се поставя въпросът, чието решаване е извън компетентността на Върховния съд.

Според Конституцията на Република България никой не може да бъде осъден за действие или бездействие, което не е било обявено за престъпление към момента на извършването му /чл.5, ал.3/, обаче по Наредбата - закон за Народния съд всички деяния са обявени за престъпления след извършването им. От друга страна, съгласно Международния пакт за гражданските и политическите права забраната за обратно действие на закон, обявяващ дадено деяние за престъпление, "не пречи едно лице да бъде осъдено и наказано за действие или бездействие, което по време на извършването му е било престъпление съгласно общите правни принципи, признати от всички народи" /чл.15, т.2/, а съгласно чл.5, ал.4 КРБ "Международните договори, ратифицирани по конституционен ред, обнародвани и влезли в сила за Република България, са част от вътрешното право на страната. Те имат предимство пред тези норми от вътрешното законодателство, които им противоречат".

Според Конституцията на Република България извънред-

ни съдилища не се допускат /чл.119, ал.3/. Тази разпоредба също изисква съгласавка с чл.1 и 5 до 15 от Наредбата - закон за Народния съд относно начина на учредяване на този съд и неговия състав (например, част от членовете му са избирани от областните комитети на Отечествения фронт) и относно реда за разглеждане на делата (например, липсват почти напълно задължителни правила, които да гарантират правилността на съдебните актове; подезидимите са лишени от право на обжалване и т.н.).

Възниква въпросът, Наредбата - закон за Народния съд съответствува ли на Конституцията на Република България, а отговорът е от компетентността на Конституционния съд - вж. чл.149, ал.1, т.2 КРБ. Редът за сезиране на Конституционния съд от Върховния съд в случаи като настоящия е предвиден изрично в чл.150, ал.2 КРБ. Поради това и поради всичко изложено Върховният съд

О П Р Е Д Е Л И:

С П И Р А производството по наказателно дело №771/91 г.

Внася в Конституционния съд за разрешаване въпроса: Съответствува ли Наредбата - закон за съзване от Народен съд виновниците за извличане България в Световната война срещу съюзените народи и за злодеянията, свързани с нея, на Конституцията на Република България.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: